

26.01.2024

Група № 23

Урок № 23

Тема уроку: «Теза й аргументи»

Мета уроку (формувати компетентності):

- предметні: володіння полемічними прийомами, вмінням готуватися до суперечки;
- ключові: уміння вчитися: мотивувати, ставити цілі, планувати, прогнозувати, контролювати, здійснювати рефлексію, коригувати;
- комунікативні: толерантне ставлення до думок і почуттів оточуючих;
- інформаційні: уміння шукати, аналізувати, перетворювати, застосовувати інформацію для розв'язання різноманітних проблем;
- загальнокультурні: прагнення досягти високого результату.

Матеріали до уроку:

1. Перегляньте відео до уроку на YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=-vBwhe9aUk8&ab_channel

2. Законспекуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ):

Будь-яке доведення в промовах, суперечках та інших видах комунікацій складається з тези, аргументів і демонстрації (способів доведення).

ТЕЗА - АРГУМЕНТИ - ДЕМОНСТРАЦІЯ

Теза — думка, істинність якої треба довести.

Аргументи — думки, істинність яких уже доведена чи перевірена; твердження, за допомогою яких оратор обґрунтовує тезу.

Демонстрація (спосіб доведення) — форма логічного зв'язку між аргументами й тезою. Демонстрація повинна переконливо показувати (демонструвати), що теза доведена аргументами й тому є істинною. У публічному виступі демонстрація повинна бути короткою, простою й зрозумілою.

З-поміж двох речень «Парки та сквери — легені Києва» і «У Києві 127 парків і 500 скверів» тезою є тільки перше, оскільки те, що парки та сквери є «легенями» великого міста, треба довести: скільки квадратних метрів зелених насаджень припадає на одного мешканця міста, чи достатня така кількість, щоб уважати їх «легенями». А друге речення містить фактичні дані — його можна використати як доказ під час доведення істинності тези.

Щоб збільшити вплив на аудиторію, переконати її, надихнути, спонукати до дії, треба знати правила аргументації.

Загальні правила аргументації:

- способи обґрунтування треба вибирати з урахуванням рівня підготовки аудиторії;
- аргументи повинні бути судженнями, істинність яких доведена незалежно від тези;
- джерела аргументів мають бути відомими й достовірними;
- аргументи не повинні суперечити один одному;
- аргументація має бути коректною щодо слухачів;
- обґрунтування підсилюють аудіовізуальні матеріали (таблиці, схеми, слайди та ін.);
- бажано використовувати не тільки офіційні цифри (статистику), факти, а й особистий досвід, думки авторитетних людей, у тому числі й тих, хто присутній в аудиторії;
- не зловживайте іншомовними термінами, які ускладнюють сприйняття.

Щоб довести тезу, оратори вдаються до аргументів і доказів. Як аргументи, використовують доведені твердження: логічні закони, теореми, аксіоми, конкретні факти й статистику; як докази — авторитет, упевненість, сумнів, обіцянку, погрозу й інші суб'єктивні чинники.

Отже, за допомогою аргументів здійснюють об'єктивний вплив на аудиторію чи опонента («Факти — уперта річ». Еліот), а за допомогою доказів — суб'єктивний, емоційний. Тобто промовець може переконати в чомусь слухачів, посилаючись на авторитет ученого чи іншої відомої особи (доказ від авторитетів), на свою впевненість чи сумнів, обіцяючи щось чи погрожуючи. Потрапляти «на гачок» таких доказів чи ні — то вже справа слухачів. Окремі науковці на позначення й аргументів, і доказів використовують лише слово аргумент (або аргументація).

Наведемо приклад аргументації тези «Парки та сквери — легені Києва».

Не повірите, але сьогодні Київ прикрашають 127 парків і 500 скверів (згідно з даними науковців Національного університету біоресурсів і природокористування України). Поділюся власним досвідом: гуляючи вулицями Києва, ніколи не відчуваю смороду, та й мої гості з різних регіонів ніколи не нарікали на якість повітря в столиці.

А як можна нарікати, якщо на одного киянина припадає 20 кв. м зелених насаджень, а в Парижі ця цифра становить 14 кв. м, у Лондоні — 12 кв. м, у Берліні — 10 кв. м.

Отже, що більше зелені в місті, то чистіше його повітря.

У цьому фрагменті аргументи представлено кількісними показниками (кількість парків, скверів і квадратних метрів зелених насаджень у різних столицях Європи) і посиланнями на джерело інформації (науковці Національного університету біоресурсів і природокористування України), докази наведено як схвальну оцінку автора (не відчуваю смороду). Останнє речення — демонстрація, яка цементує логічний зв'язок між аргументацією й тезою.

Залежно від сили впливу на слухача аргументи й докази бувають сильні та слабкі.

Сильні аргументи (докази) важко заперечити чи піддати сумніву, адже це аксіоми, закони природи, дані досліджень та ін. Наведені в мікротексті кількісні показники є сильними аргументами, особливо ті, що засвідчують лідерство Києва з-поміж європейських столиць за рівнем озеленення. Звичайно ж, сильний аргумент (доказ) має потужний вплив на слухача. Особиста оцінка оратора про те, що він не відчуває на вулицях Києва смороду, є слабким доказом, оскільки вона суб'єктивна (оратор «не відчуває» смороду, але це не гарантія того, що й інші люди його «не відчувають»).

Слабкі аргументи (докази) не мають достатньої сили переконання. Якщо аудиторія вас сприймає прихильно, то слабкі аргументи можуть мати позитивний психологічний вплив на слухачів. Якщо ж ні або в полеміці бере участь опонент, то від слабких аргументів однозначно треба відмовитися.

3. Прочитайте фрагмент інтерв'ю й виконайте завдання.

Самостійність — єдиний орієнтир

Майже кожна людина визначає собі рамки, адже боїться хаосу. Лише в рамках вона спроможна діяти. Проте щоб розвиватися, людина, як рачок у пустелі, має постійно міняти мушельку. Бо людина росте, а мушля — ні. Аби вижити, ми повинні скидати стару мушельку. Коли це відбувається, то на якийсь час стаємо незахищеними — нас можна відразу з'їсти. Стефан Малларме сказав: «Ми спочатку створюємо собі системи, а згодом забуваємо, що це ми ж самі їх створили. І все це через страх перед хаосом».

Велика проблема в тому, що українці були запрограмовані забути свою історію. Це ще діє. Що більше молоді цікавитиметься, що було колись, а чому так, а не інакше, то краще. Будь-який народ був би гордий, що мав таку історію. Але українці не знають її. У школі переказують підручники, а треба ж зацікавити учнів по-справжньому.

Повага до мови

Я не маю ні телебачення, ні мобілки, ні Інтернету, ні радіо, але обізнана.

Усього можна досягти значно скромнішими методами, ніж передбачає людина. І найголовніше — дбайливе ставлення до слова. Восьмирічного француза тренують: «Скажи, що таке виноградина». І він має дати чітке літературно грамотне визначення.

Потрібно й нам боротися за мову. Це — тло духу. За неї потрібно відповідати. Хто хоче бути українським поетом чи прозаїком, мусить дуже уважно ставитися до української мови. Коли він її не знає й думає, що його говірку має вчити вся Україна, то дуже помиляється. Тим паче, коли Україна бореться, щоб вижити. Якщо Павло Тичина щось створював, він мав на це право, бо досконало знав мову. А не ті, хто її не знає.

Я не могла б глянути на себе в дзеркало, якби писала іншою мовою, ніж українською. Мене запитують: «Чому Ви не пишете німецькою?» Я відповідаю, що німцям не загрожує небуття, а українцям загрожує. Кожен по своєму розуміє почуття елементарної етики та порядності. Українцям бракує реальної самостійності. Україна — це така талановита нація, а українці дуже обдаровані. Але коли я почула, як іноді говорять, то мало інфаркт не отримала. Приїжджає з Галичини до Києва, не вміє говорити по-російськи, «ламає» ту мову, проте розмовляє нею все одно. Я жодного разу так не робила. В Україні вживаю тільки українську, у Німеччині — лише німецьку. Це повага до тієї країни, де ви живете (Е. Андіївська).

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Прочитайте текст.

Вибір майбутньої професії має велике значення, адже від нього значною мірою залежить усе подальше життя людини. Одні вибирають фах за престижем, інші — за покликанням, а хтось погоджується реалізувати мрію батьків, хоча душа до неї не лежить. За яким із цих принципів треба вибирати справу свого майбутнього життя?

У робочому зошиті сформулюйте тезу, наведіть два аргументи, один із них проілюструйте прикладом із художньої літератури, а інший — із власного життя, сформулюйте висновок.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.